

Чубук Інна Григорівна

Вчитель музичного виховання

комунального закладу «Прилуцька спеціальна школа»

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МУЗИКИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ

У статті здійснено аналіз робіт науковців з проблематики застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Наголошено на можливості ефективного застосування комп'ютерних технологій на уроках музики. Підкреслено важливість комплексного використання традиційних і новітніх прийомів, методів, форм навчання на уроках музики. Зазначено, що використання ІКТ сприяє естетичному розвитку школярів зазначеної категорії.

Ключові слова: інформаційно-комунікативні технології, учні з порушеннями інтелектуального розвитку, спеціальна школа.

Chubuk Inna Hryhorivna

Teacher of music education

communal institution «Pryluts'ka spetsial'na shkola»

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN MUSIC LESSONS IN A SPECIAL SCHOOL

The article analyzes the work of scientists on the use of information and communication technologies in the education of children with intellectual disabilities. Emphasis is placed on the possibilities of effective use of computer technology in music lessons. The importance of integrated use of traditional and modern techniques, methods, forms of learning in music lessons is emphasized. It is noted that the use of ICT contributes to the aesthetic development of students in this category.

Keywords: information and communication technologies, students with intellectual disabilities, special school.

Постановка проблеми. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчанні дітей з порушеннями інтелектуального розвитку є значною силою у подоланні проблем, які виникають у них на шляху отримання якісної освіти. У рамках спеціального та інклюзивного навчання, використання персонального комп'ютера приводить до позитивних результатів самостійної діяльності учнів цієї категорії, сприяє успішному засвоєнню навчального матеріалу, розвитку й корекції мислення, пам'яті, уваги, сприйняття, уяви, емоційно-вольової сфери, збагаченню словникового запасу, формуванню інтересу до навчання тощо.

Актуальність. Проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні та вихованні дітей з порушеннями інтелектуального розвитку присвячені роботи зарубіжних (А. Bruckman, J. Cooper, J. Driskell,

D. Dwyer, E. Esselman, D. Graybill, J. Kirsch, D. Mackie) та вітчизняних дослідників (Б. Айзенберг, І. Больших, В. Воронін, Т. Дегтяренко, О. Качуровська, О. Кукушкіна, О. Легкий, С. Миронова, Н. Савінова, В. Синьов, Є. Синьова, І. Федосова, І. Холковська, А. Шевцов, М. Шеремет та інші). Науковці відзначають доцільність впровадження в навчально-виховний процес спеціальних та загальноосвітніх шкіл з інклюзивною формою навчання новітніх комп'ютерних технологій та підкреслюють великий інтерес і високий рівень мотивації у школярів з порушеннями інтелекту в процесі взаємодії з комп'ютером [1].

Аналіз роботи С. Миронової свідчить про значний корекційний вплив комп'ютерних технологій у навчанні осіб з порушеннями інтелекту. Автор розглядає комп'ютер як засіб активізації всіх психічних процесів. Науковець підкреслює позитивний ефект від застосування ІКТ у розвитку мисленнєвої діяльності, особливо у переході від наочно-образного рівня мислення до абстрактного [3].

Висвітленню застосування комп'ютерних технологій у процесі роботи з дітьми, які мають порушення в інтелектуальній сфері присвячене дослідження Н. Кравець. Нею відмічена можливість диференціації завдань під час занять на комп'ютері за рівнем їх складності та за характером, відповідно до індивідуальних та типологічних особливостей кожної дитини, що позитивно впливає на розв'язання корекційних завдань уроку. На її думку, особливої уваги заслуговує використання у навчально-виховному процесі комп'ютерних ігор (кросвордів), як виду корекційної-розвиткового навчання. Вчена рекомендувала використовувати кросворди для закріплення вивченого навчального матеріалу [2].

Мета статті полягає у висвітленні специфіки застосування інформаційно-комунікаційних технологій на уроках музики в спеціальній школі.

Виклад основного матеріалу. Сучасний урок музики – це урок, у ході якого застосовуються сучасні педагогічні технології, комп'ютерні технології, використовуються електронні музичні інструменти. Урок музики характеризується створенням творчої обстановки, адже зміст музичних занять складають емоції і їх суб'єктивне переживання. Подібний специфічний зміст обумовлює вибір різноманітних методик, видів роботи і нових мультимедійних засобів.

Використання інформаційних технологій дозволяє зробити урок музики сучасним. Використання ІКТ впливає на зростання професійної компетентності вчителя, що сприяє значному підвищенню якості освіти.

Можливості сучасного комп'ютера величезні, що і визначає його місце в навчальному процесі. ІКТ можна застосовувати на будь-якому етапі уроку, для вирішення багатьох дидактичних завдань, як в колективному, так і в індивідуальному режимі.

Використання ІКТ на уроках музичного мистецтва дозволяє по-новому використовувати текстову, звукову, графічну та відеоінформацію і її джерела; збагачувати методичні можливості уроку музики, надавати йому сучасний рівень; активізувати творчий потенціал дітей з порушеннями інтелекту; виховувати інтерес до музичної культури; формувати духовний світ дітей цієї категорії.

На нашу думку, ІКТ можна використовувати в таких напрямках:

- як засіб наочності на заняттях при вивченні нового матеріалу (мультимедіа, відео, компакт-диски);
- закріплення вивченого матеріалу;
- контроль і перевірка знань учнів (вікторини, тести);
- підготовка презентацій, доповідей, виступів.

Завдяки сучасним технологіям, діти занурюються в світ музичних образів вітчизняної і зарубіжної класики, сучасної музики, фольклору, власної творчості, слухають музику в якісному записі, переглядають фрагменти творів (відеозапис), мають доступ до великого обсягу інформації, пов'язаної зі світом мистецтва: живопис, музика, література тощо.

У наш час існує безліч ІКТ, які можна застосовувати на уроках музики. Умовно їх можна розділити на такі групи, як:

- музичні програвачі;
- програми для співу караоке;
- музичні конструктори;
- музичні енциклопедії;
- навчальні програми;
- програми для імпровізації, групового музикування тощо.

В умовах сьогодення, фактично кожна дитина щодня зустрічається з «екранними мистецтвами» (відео, кіно, телебачення), які мають велику силу емоційного та морально-естетичного впливу.

Використання на уроках музики матеріалів відео та кіномистецтва дозволяє дітям не просто з цікавістю дивитися, а й в процесі бесіди розбиратися в своїх почуттях, що виникли при перегляді. Ділитися своїми враженнями

з однокласниками, слухати їх думки, виконувати творчі завдання і можливо, почати бачити те, чого раніше не бачили, розуміти те, чого не розуміли і розуміли не так, як розуміють інші.

На нашу думку, одним із головних завдань вчителя спеціальної школи є створення на уроках ситуації успіху для кожної дитини. Саме навчальні досягнення школяра найбільш сильно забарвлюють його життя, визначають його ставлення до педагогам, до батьків, до самого себе. В кінцевому підсумку все це позначається на моральному розвитку учнів.

Творча лабораторія кожного вчителя по-своєму унікальна. У діяльності кожного педагога можливі свої відкриття та цікаві знахідки. На своїх уроках ми намагаємося сприяти:

- прояву інтересу до музики;
- активним зусиллям під час частково-пошукових ситуацій;
- розвитку музичних здібностей у дітей цієї категорії;
- розвитку гостроти слухової спостережливості;
- інтересу до імпровізації, музичного твору;
- усвідомлене ставлення до якості музики і її виконавців;
- інтерес до інших видів мистецтва.

Висновки. Отже, використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на уроках музики в спеціальних закладах середньої освіти. Це перспективний напрямок роботи в навчальних закладах. Поєднання традиційних і новітніх прийомів, методів, форм навчання і контролю на уроках музики дозволяє вирішувати завдання розвитку і виховання учнів з порушеннями інтелекту, створюючи в класі атмосферу успіху, довіри, захоплення і співтворчості. Учень з пасивного слухача стає активним учасником процесу навчання, перетворившись із об'єкта впливу на суб'єкта пізнання.

Перспектива дослідження. Подальшою перспективою нашого дослідження є вивчення можливостей інтегрованого застосування сучасних комп'ютерних технологій на різних уроках у спеціальних школах та інклюзивних класах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Косенко Ю. М., Боряк О. В., Король О. М. Застосування комп'ютерних дидактичних ігор у навчанні історії школярів з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивного класу. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 77. № 3. С. 76–89.

2. Кравець Н. П. Використання комп'ютерних технологій у процесі роботи розумово відсталих школярів із творами художньої літератури. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 2014. № 1. С. 28–37.

3. Миронова С. П. Використання комп'ютера у корекційному навчанні дітей з вадами інтелекту. *Дефектологія*. 2003. № 3. С. 41–44.

Шкурупій Катерина Ігорівна

магістрантка спеціальності 016 Спеціальна освіта
(Олігофренопедагогіка. Логопедія)
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент
О. В. Колишкін

**ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ ДЛЯ УЧНІВ
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ СПЕЦІАЛЬНОГО
ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ**

У статті розкрито особливості впровадження гурткової роботи для учнів з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціального освітнього закладу. Головною метою позакласної гурткової роботи для учнів означеної нозології є створення умов для творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку дітей у вільний від навчання час, задоволення їхніх освітніх потреб. Раціональна організація позакласної гурткової роботи сприяє більш глибокому і всебічному розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями, допомагає позитивно вирішувати завдання корекції і компенсації наявних порушень психофізичного розвитку.

Ключові слова: гурткова робота, впровадження, учні з інтелектуальними порушеннями, особливості, спеціальний освітній заклад.

Shkurupiy Kateryna Ihorivna

Master's student majoring in 016 Special Education
(Oligophrenopedagogy. Speech Therapy)
Sumy State Pedagogical University
named after A.S. Makarenko
Supervisor - Ph.D. ped. sciences, Associate Professor
O.V. Kolishkin

**FEATURES OF INTRODUCTION OF CIRCUIT WORK FOR PUPILS WITH INTELLECTUAL
DISABILITIES IN THE CONDITIONS OF SPECIAL EDUCATION**

The article reveals the peculiarities of the introduction of group work for pupils with intellectual disabilities in a special educational institution. The main purpose of extracurricular group work for students of this nosology is to create conditions for creative, intellectual, spiritual and physical development of children in their free time, to meet their educational needs. Rational organization of extracurricular group work promotes deeper and more comprehensive development of pupils with intellectual disabilities, helps to positively solve the problem of correction and compensation of existing disorders of psychophysical development.

Keywords: group work, implementation, pupils with intellectual disabilities, features, special educational institution.